

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо проведення Всеукраїнської студентської олімпіади з програмування

1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

1.1. Всеукраїнська студентська олімпіада з програмування (далі – Олімпіада) є творчим змаганням з теоретичної та практичної підготовки студентів у мистецтві комп'ютерної алгоритмізації та створення ефективних програм, що реалізують обрані алгоритми.

1.2. Олімпіада проводиться з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та реалізації їх творчих здібностей, підвищення якості підготовки фахівців для народного господарства України, а також виявлення та відбір обдарованої студентської молоді для участі у командній студентській Першості світу з програмування ACM/ICPC (Association for Computing Machinery/International Collegiate Programming Contest).

1.3. В Олімпіаді можуть брати участь студенти вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації незалежно від форм власності та підпорядкування, студенти – громадяни зарубіжних країн, які навчаються у вищих навчальних закладах України, а також студенти університетів зарубіжних країн.

1.4. Олімпіада оголошується на початку кожного календарного року відповідним наказом Міністерства освіти і наук, молоді та спорту України. Наказом затверджуються голови організаційних комітетів та базові вищі навчальні заклади з проведення Олімпіади.

1.5. Олімпіада входить до структури студентської Першості світу з програмування ACM/ICPC, проводиться за узгодженими з її вимогами правилами, всі учасники олімпіади реєструються на офіційному сайті Першості світу з програмування ACM/ICPC.

1.6. Олімпіада проводиться в три етапи, кожен з яких має відповідні правила проведення, що можуть щорічно корегуватися або доповнюватися відповідно до умов та особливостей проведення змагань.

2. КЕРІВНИЦТВО ОЛІМПАДОЮ

2.1. Загальне керівництво Олімпіадою здійснює Всеукраїнський організаційний комітет, персональний склад якого затверджується наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. До його повноважень належить:

- розроблення методичних рекомендацій щодо організації та проведення Олімпіади;
- забезпечення вищих навчальних закладів необхідними інформаційними та методичними матеріалами;
- контроль за проведенням Олімпіади на всіх її етапах;
- узгодження строків проведення Олімпіади та затвердження завдань;
- підведення підсумків Олімпіади та нагородження переможців.

2.2. Організаційне та науково-методичне забезпечення Олімпіади здійснює Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

2.3. Для організації та проведення I (обласного), II (регіонального) і III (Всеукраїнського) етапів Олімпіади у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, що визначені базовими, створюються за наказом ректора організаційні комітети, мандатні та апеляційні комісії.

2.4. Організаційні комітети I етапу узгоджують свої дії та правила проведення олімпіади з організаційними комітетами II та III етапів, а організаційні комітети II етапу – з організаційним комітетом III етапу.

2.5. Координатором проведення Олімпіади є організаційний комітет III етапу, до повноважень якого належить:

- розроблення правил проведення I, II, III етапів Олімпіади відповідно до вимог студентської Першості світу АСМ/ІСРС;
- визначення дат проведення I, II і III етапів;
- формування переліку базових ВНЗ II етапу;
- контроль за проведенням I та II етапів змагань.

2.6. Координатором проведення I етапу Олімпіади є організаційний комітет II етапу, який несе відповідальність за:

- формування переліку базових ВНЗ I етапу;
- технічне та програмне забезпечення проведення I етапу змагань в он-лайн режимі;
- перевірку розв'язків задач учасниками I етапу Олімпіади;
- контроль за проведенням I етапу змагань.

2.7. Оргкомітети I-III етапів Олімпіади:

- проводять організаційну роботу з підготовки і проведення Олімпіади;
- визначають і забезпечують порядок проведення Олімпіади;
- готують документацію для проведення Олімпіади (програму, листи, бланки протоколів тощо);
- за поданням журі, визначають переможців Олімпіади.
- складають звіт про проведення Олімпіади;
- готують довідки-подання на активних організаторів Олімпіади;
- сприяють висвітленню результатів Олімпіади у засобах масової інформації та у періодичній пресі.

2.8. Журі I-III етапів Олімпіади:

- перевіряє розв'язки задач учасниками Олімпіади;
- аналізує підсумки виконання студентами завдань, виявляє характерні помилки, дає оцінку рівня підготовки студентів до Олімпіади та подає пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу з програмування;
- готує подання оргкомітету щодо нагородження переможців Олімпіади;
- готує збірники конкурсних завдань та методичні рекомендації для підготовки студентів до Олімпіади.

2.9. Кількість представників базового ВНЗ в журі не повинна перевищувати 40% від загальної кількості членів журі.

2.10. Під час проведення Олімпіади до приміщення, в якому знаходяться члени журі, вхід тренерам команд та членам Оргкомітету (крім голови Оргкомітету та координатора Олімпіади) суворо заборонено.

2.11. Апеляційні комісії I-III етапів Олімпіади розглядають скарги та апеляції, подані тренерами команд, згідно до процедури, визначеної в п.5.12.2 даних Правил.

2.12. До складу апеляційної комісії не можуть входити члени журі.

2.13. Головою апеляційної комісії наказом ректора призначається викладач відповідного базового ВНЗ.

2.14. Мандатні комісії I-III етапів:

- перевіряють відповідність учасників змагань та їх реєстраційні форми правилам Олімпіади;
- здійснюють реєстрацію команд;
- контролюють відвідування учасниками обов'язкових заходів відповідного етапу.

2.15. Для комплектування наборів завдань I-III етапів Олімпіади створюється журі у складі 3-х представників різних ВНЗ і/або комп'ютерних компаній та голови журі, які входять до Оргкомітету Олімпіади.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІАДИ

3.1. Олімпіада з програмування проводиться у три етапи у базових вищих навчальних закладах, що затверджуються наказом Міністерства освіти і науки, молоді і спорту як базові для проведення I-III етапу Олімпіади.

3.2. I етап Олімпіади є обласним змаганням і має статус $\frac{1}{8}$ Першості світу. Змагання проводиться з використанням Інтернету серед університетських студентських команд окремих областей України та АР Крим у базових ВНЗ I етапу. Додаткові базові ВНЗ I етапу можуть бути визначені за узгодженням з відповідним координатором II етапу:

- у містах, де кількість команд-учасниць I етапу перевищує 30 або кількість університетів-учасників є не меншою за 6;
- у містах, розташованих на відстанях більших за 30-40 км. від базових ВНЗ основного списку;
- в університетах, в яких кількість команд, що беруть участь у першому етапі, перевищує 15.

Всі команди-учасниці I етапу повинні зареєструватися на сайті Першості світу (<http://cm.baylor.edu/welcome.icpc>) та у відповідних базових ВНЗ I етапу.

Змагання I етапу проводяться на серверах ВНЗ, що визначені базовими для проведення II етапу Олімпіади.

3.3. II етап Олімпіади є регіональним змаганням, має статус $\frac{1}{4}$ Першості світу і проводяться серед переможців I етапу у базових ВНЗ II етапу.

3.4. III етап Олімпіади – фінал, має статус $\frac{1}{2}$ Першості світу і проводиться серед команд-переможців II етапу у базових ВНЗ III етапу. Змагання проводяться у строки, що визначаються Оргкомітетом Першості світу для проведення її південно-східного європейського півфіналу, у двох групах:

- у змаганнях першої групи (півфіналі Першості світу) беруть участь команди-переможці II етапу Олімпіади, які отримали право участі у півфіналі Першості світу;
- у змаганнях другої групи беруть участь команди-призери II етапу Олімпіади, які не отримали права участі у півфіналі Першості світу.

3.5. Згідно з правилами першості світу АСМ в кожному базовому ВНЗ з проведення II і III етапів Олімпіади до складу оргкомітету входять: директор (Director), який несе персональну відповідальність за дотримання правил першості світу АСМ з програмування, голова журі (Chief Judge), який керує роботою суддівської бригади, та голова мандатної комісії (Contest Registrar), який відповідає за реєстрацію учасників змагань.

3.6. Участь у змаганнях першої групи III етапу Олімпіади мають право взяти команди національних змагань країн південно-східної Європи, в межах установлених для цих країн квот участі у півфіналі Першості світу по південно-східній Європі.

3.7. Як виняток, дозволяється поза конкурсом участь у змаганнях першої групи команд країн, розташованих поза межами південно-східного Європейського регіону Першості світу.

3.8. Кількість українських учасників першої групи III етапу Олімпіади визначається квотою, визначеною для України у півфіналі Першості світу по південно-східній Європі.

3.9. Кількість учасників другої групи від кожного регіону визначається квотами, виділеними регіонам для участі у III етапі Олімпіади. Загальна кількість учасників другої групи не повинна бути меншою за 40 команд.

3.10. Базові ВНЗ з проведення I–III етапів Олімпіади створюють Web-сторінки змагань для поширення інформації про Олімпіаду в мережі Інтернет.

3.11. Базові ВНЗ з проведення I–III етапів Олімпіади призначаються терміном не менше, як на 3 роки. За узгодженням з навчальним закладом цей термін може бути продовжено.

3.12. Змагання I етапу проводяться англійською та українською мовами. Учасники II і III етапів Олімпіади отримують завдання та ставлять запитання журі англійською мовою.

3.13. За погодженням з відповідним Оргкомітетом участь поза конкурсом у I–III етапах Олімпіади можуть брати студенти вищих навчальних закладів I, II рівнів акредитації, а також представники кращих середніх навчальних закладів України.

4. УЧАСНИКИ ОЛІМПІАДИ

4.1. У змаганнях Олімпіади беруть участь команди, що складаються з трьох студентів. Команди з меншою кількістю студентів до змагань не допускаються.

4.2. Кожній команді має бути призначений тренер, як правило, представник факультету. Тренер засвідчує право участі членів команди в Олімпіаді, він є офіційною особою для контактів з командою у підготовчий період та під час змагань. Команда може мати тільки одного тренера.

4.3. У разі неможливості прибуття тренера команди на змагання I або II етапів, як виняток, допускається виконання функцій тренера одним з учасників команди, за попереднім узгодженням між тренером команди та Оргкомітетом відповідного базового ВНЗ.

4.4. Тренер повинен зареєструвати команди на Web-сервері Першості світу АСМ/ICPC (<http://cm.baylor.edu/welcome.icpc>) не пізніше встановлених термінів. Команда, не зареєстрована на Web-сервері, не допускається до змагань.

При реєстрації заповнюються дані на резервного учасника. Тільки він може замінити основного учасника під час змагань I-II етапів за умов, що дані про заміну будуть введені в реєстраційну систему Олімпіади не пізніше ніж за два тижні до початку змагань відповідного етапу.

4.5. Для реєстрації команди у I-III етапах тренер надсилає до Оргкомітетів відповідних базових ВНЗ реєстраційні форми (анкети) студентів-учасників, заповнені англійською та українською мовами (україномовна форма має бути завірена проректором з наукової роботи).

4.6. Вимоги до учасників Олімпіади:

- студент повинен навчатися по одній з програм даного навчального закладу;
- протягом
- одного сезону студент може представляти тільки одну команду одного навчального закладу;
- до змагань не допускаються учасники двох фіналів Першості світу;
- до змагань не допускаються учасники п'яти півфіналів Першості світу.

4.7. Вікові обмеження на участь в Олімпіаді повинні відповідати одній з вимог Першості світу:

- на студентів бакалаврату не накладається вікових обмежень;
- вік студентів спеціалітету, магістратури та аспірантури не може перевищувати 23 роки.

4.8. Тренер може подати запит на послаблення вікових вимог для студента чие навчання було перерване або продовжене внаслідок військової або цивільної служби, хвороби, роботи/навчання або особистих причин. Тренер повинен довести, що таке послаблення не надасть команді несправедливих переваг. Запит необхідно зробити не менш ніж за місяць до початку змагань.

4.9. При виході до II і/або III етапу Олімпіади у складі команди (з урахуванням заявленого запасного учасника) дозволяється зробити не більш як одну заміну на студента, який не брав участі у попередніх етапах олімпіади. При цьому до назви команди мають бути внесені зміни, визначені оргкомітетом Олімпіади.

5. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ОЛІМПІАДИ

5.1. Кожен учасник Олімпіади повинен брати участь у всіх заходах Олімпіади, зазначених у її програмі як обов'язкові для відвідування. Невідвідування будь-якого з таких заходів призводить до дискваліфікації учасника (команди) і втрати будь-яких сертифікатів і призів.

5.2. Тривалість змагань визначається заздалегідь (зазвичай це п'ять годин). У випадку непередбачених подій директор Олімпіади має повноваження змінити тривалість змагання, про що усі учасники повідомляються у загальноприйнятій формі.

5.3. Для розв'язання учасникам пропонується не менше 8-ми завдань різної складності. Задачі не повинні вимагати детального знання специфічної прикладної області або специфічної мови програмування.

5.4. Команда надсилає розв'язок задачі до журі, яке може прийняти або відхилити його. Результат розгляду розв'язку журі повідомляє команді.

5.5. Повідомлення про прийняті розв'язки можуть бути тимчасово припинені на певний час для збереження таємниці підсумкових результатів, про що протягом змагань робиться відповідне оголошення. Повідомлення про відхиленні розв'язки надаються протягом змагань безперервно.

5.6. Учасник може надіслати до журі запит щодо неоднозначності або помилки в тексті задачі. Якщо журі погоджується з наявністю неоднозначності або помилки, відповідне повідомлення надсилається усім учасникам змагань.

5.7. Учасникам забороняється спілкуватися з будь-ким, окрім членів їх команди і персоналу, визначеного директором змагань. Персонал технічної підтримки Олімпіади може надавати учасникам поради щодо розв'язання проблем, пов'язаних з комп'ютерною системою проведення змагань, наприклад, таких, як тлумачення системних повідомлень про помилки.

5.8. Команда може бути дискваліфікована директором змагань за будь-яку діяльність, що становить небезпеку для змагань, як, наприклад, несанкціонована модифікація матеріалів змагань, несанкціонований доступ до мережних ресурсів або деструктивна поведінка члена команди.

5.9. Порядок визначення переможців змагань:

5.9.1. Прийняття або відхилення представлених розв'язків є виключною прерогативою журі. Прийнята журі задача вважається розв'язаною. У разі настання непередбачених подій або умов директор змагань та члени журі уповноважені приймати відповідні рішення відносно суддівства. Їх рішення є остаточними.

5.9.2. Команди розташовуються у турнірній таблиці відповідно до кількості розв'язаних задач. Команди, які вирішили однакову кількість задач, розташовуються у порядку найменшого сумарного часу, витраченого на розв'язок усіх задач.

5.9.3. Повний час розв'язку задачі є сумою часу, що пройшов від початку змагання до миті прийому задачі журі, та штрафного часу у розмірі 20 штрафних хвилин за кожне відхилене представлення розв'язку задачі. Час, витрачений на розв'язок та представлення задач не прийнятих журі, не враховується.

5.9.4. У разі необхідності, директор Олімпіади може встановлювати додаткові правила визначення переможців. Політика встановлення таких правил має бути оголошена учасникам олімпіади до початку змагань.

5.10. Основною мовою програмування на змаганнях є C/C++ та Java. Додатковою мовою програмування на I етапі Олімпіади може бути Pascal.

5.11. Кожна команда використовує один комп'ютер. Директор змагань відповідає за те, щоб команди мали достатньо однакові обчислювальні ресурси.

5.12. Подача апеляцій:

5.12.1. Якщо під час змагань спостерігаються порушення правил або умов проведення Олімпіади, члени команди або тренери повинні привернути увагу організаторів змагань до них з метою якнайшвидшої ліквідації їх наслідків. Після завершення змагань і оголошення результатів тренери можуть подати скаргу або апеляцію.

5.12.2. Процедура подачі апеляції має задовольняти такі вимоги:

- подавати скаргу або апеляцію протягом змагань можуть тільки тренери команд;

- апеляція має ґрунтуватися на таких обставинах, як порушення Правил або дії команд чи організаторів, що можуть нанести шкоду змаганням;
- рішення журі є остаточними, зокрема, рішення щодо зарахування розв'язку задачі не можуть апелюватися;
- апеляційний комітет переглядає рішення тільки за надзвичайних обставин;
- рішення апеляційного комітету є остаточним.

5.12.3. Апеляція автоматично відхиляється, якщо вона не відповідає наведеній процедурі.

6. ПЕРШИЙ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ

6.1. Координацію проведення I етапу здійснює базовий ВНЗ II етапу відповідного регіону.

6.2. Головною метою I етапу є залучення до участі в Олімпіаді якнайбільшої кількості університетів і учасників.

6.3. До участі у I етапі Олімпіади допускаються всі бажаючі команди будь-якого ВНЗ III та IV рівнів акредитації відповідного регіону. Кількість команд від одного ВНЗ не обмежується.

6.4. Всі команди-учасниці I етапу повинні зареєструватися у відбіркових (subcontest) змаганнях відповідного регіону на сайті Першості світу (<http://cm.baylor.edu/welcome.icpc>), а також надіслати електронною поштою реєстраційну форму встановленого зразку (анкету) до базового ВНЗ I етапу.

6.5. Змагання першого етапу проводяться на серверах ВНЗ, які визначені базовими для проведення II етапу Олімпіади.

6.6. Як виняток, дозволяється проведення змагань I етапу у двох (або більше) регіонах на сервері одного з базових ВНЗ II етапу.

6.7. Усі учасники I етапу мають прибути для участі в змаганнях до одного з базових ВНЗ I етапу відповідної області, якщо вони не узгодили з ним (або з ВНЗ II етапу відповідного регіону) можливість участі у змаганнях з власної площадки.

6.8. Змагання I етапу можуть проводитися:

- кожним регіоном окремо, з використанням власного набору задач;
- одночасно кількома (або всіма регіонами), з використанням спільного набору задач.

6.9. Комплект задач для змагань I етапу формується базовим ВНЗ II етапу. Тренер кожної команди-учасниці має право подати до відповідного базового ВНЗ II етапу конкурсну задачу для розгляду можливості її включення до програми змагань.

6.10. Усі члени команд I етапу мають задовольняти вимогам пп. 4.6.-4.7. цих рекомендацій. До складу команди може входити не більше одного студента зі ступенем бакалавра, які не збираються продовжувати навчання в магістратурі або аспірантурі, оскільки на II (III) етапі олімпіади, що проводиться у наступному навчальному році, дозволена не більш ніж одна заміна у складі команди.

6.11. Мовами програмування на змаганнях I етапу є C/C++, Java та Pascal.

- 6.12. Тексти задач та відповіді на питання на I етапі подаються англійською і українською мовами.
- 6.13. Базовий ВНЗ I етапу:
- 6.13.1. Надсилає до ВНЗ своєї області листи-запрошення з інформацією про умови проведення I етапу Олімпіади та розміщує інформацію про Олімпіаду на своїй Web-сторінці.
- 6.13.2. За необхідності, сприяє ВНЗ II етапу у підготовці конкурсних задач за допомогою тренерів команд, що подали заявки на участь в Олімпіади.
- 6.13.3. Здійснює реєстрацію команд, які прибули на змагання.
- 6.13.4. Забезпечує кожному команду-учасницю змагань комп'ютером з доступом до мережі Інтернет та комплектом надрукованих задач.
- 6.13.5. Перед початком змагань надсилає до базового ВНЗ II етапу перелік IP-адрес, з яких буде працювати кожна команда.
- 6.13.6. Після завершення змагань надсилає анкети студентів-переможців I етапу до базових ВНЗ II етапу та електронний звіт з переліком команд, які взяли участь у змаганнях.
- 6.13.7. Розміщує стислий звіт та фоторепортаж про змагання на своїй Web-сторінці.
- 6.14. Базовий ВНЗ II етапу на I етапі Олімпіади:
- 6.14.1. Забезпечує проведення змагань I етапу на своєму сервері. Як виняток, дозволяється проведення змагань з використанням серверу базового ВНЗ II етапу іншого регіону.
- 6.14.2. Здійснює контроль за реєстрацією команд свого регіону на сервері ICPC.
- 6.15. Для спостереження за виконанням правил під час змагань I етапу у базовому ВНЗ створюється Оргкомітет з представників не менш як 3 університетів, чії команди прибули для участі у змаганнях. У разі участі в змаганнях команд менше, ніж трьох університетів, до складу Оргкомітету входять представники кожного з університетів, що прибули на змагання.
- 6.16. Якщо прибуття на змагання I етапу до відповідного базового ВНЗ I етапу викликає проблеми, університет може звернутися до базового ВНЗ II етапу даного регіону з обґрунтованим проханням, дозволити його командам виступати у I етапі з власної площадки.
- 6.17. Якщо в області відсутній базовий ВНЗ I етапу, університет області, команди якого бажають взяти участь в Олімпіаді, має такі можливості:
- 6.17.1. Взяти на себе функцію базового ВНЗ I етапу з оформленням його статусу у наказі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України наступного року.
- 6.17.2. Взяти участь у змаганнях в базовому ВНЗ I етапу іншої області, за попередньою домовленістю з ним.
- 6.17.3. Звернутися до базового ВНЗ II етапу регіону з обґрунтованим проханням, дозволити його командам виступати у I етапі з власної площадки. При цьому максимальна квота даного університету у II етапі Олімпіади обмежується однією командою, яка покаже найкращий результат.

7. ДРУГИЙ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ

- 7.1. Другий етап Олімпіади (регіональний) проводиться з метою визначення кращих команд в межах окремих регіонів.
- 7.2. До участі у II етапі Олімпіади допускаються тільки ті команди, які взяли участь у I етапі Олімпіади (включаючи запасних учасників). Кількісний склад учасників II етапу Олімпіади, як правило, складає не менш ніж 40 команд, і визначається оргкомітетом базового ВНЗ II етапу за результатами змагань I етапу.
- 7.3. На II етапі Олімпіади кожний ВНЗ регіону може бути представлений не більш, ніж двома командами.
- 7.4. Вищі навчальні заклади:
- які минулого року були учасниками III етапу Олімпіади можуть бути представлені на II етапі трьома командами.
  - які минулого року увійшли у першу десятку на півфінальних змаганнях першості світу ACM-ICPC можуть бути представлені на II етапі чотирма командами.
  - які минулого року стали призерами фіналу Першості світу можуть бути
- 7.5. Усі учасники II етапу мають прийти для участі в змаганнях до базового ВНЗ II етапу відповідного регіону.
- 7.6. Базовий склад оргкомітету II етапу Олімпіади, журі, мандатної та апеляційної комісії затверджується наказами ректорів відповідних базових ВНЗ II етапу. На час проведення змагань II етапу склад оргкомітету, журі, мандатної та апеляційної комісії II етапу Олімпіади доповнюється новими членами з числа тренерів команд, які прибули на змагання.
- 7.7. Склад журі II етапу Олімпіади по кожному регіону не менш як на 60% складається з тренерів команд, які прибули на змагання. Від кожного вищого навчального закладу (крім базового) до складу журі входить не більше, як по одному представнику.
- 7.8. Базовий ВНЗ II етапу:
- 7.8.1. Надсилає до ВНЗ свого регіону листи-запрошення з інформацією про умови проведення II етапу Олімпіади;
- 7.8.2. За вимогою голови журі олімпіади не пізніше, ніж за тиждень до початку змагань, надсилає до відповідного базового ВНЗ III етапу 3-4 конкурсні задачі.
- 7.8.3. Здійснює реєстрацію команд, які прибули на змагання.
- 7.8.4. Забезпечує розміщення команд у міських готелях і/або власних гуртожитках.
- 7.8.5. Забезпечує кожному команду-учасницю змагань комп'ютером з доступом до мережі Інтернет та комплектом надрукованих задач.
- 7.8.6. Повинен бути готовим перейти на автономне продовження змагань у випадку раптового зникнення зв'язку по Інтернету або відмови віддаленого сервера змагань.
- 7.8.7. У випадку, якщо жодна з його команд не пройшла до III етапу, отримує місце у другій групі III етапу Олімпіади для своєї команди, що показала кращий результат у II етапі Олімпіади.
- 7.9. II етап Олімпіади (регіональний) проводиться одночасно в усіх базових ВНЗ II етапу за допомогою Інтернет з використанням серверу одного з базових ВНЗ II етапу.

7.10. Всеукраїнський оргкомітет розсилає відібрані для II етапу олімпіадні завдання базовому ВНЗ II етапу, на сервері якого будуть проводитися змагання, електронною поштою за одну добу до проведення змагань.

7.11. За рішенням базового ВНЗ в межах II етапу Олімпіади може бути проведено додатковий тур для визначення переможців регіональних змагань в особистому заліку або для розв'язування задач, запропонованих спонсорами.

7.12. Норма представництва учасників, правила проведення, порядок підготовки завдань для додаткового туру та його регламент установлюється оргкомітетом базового ВНЗ II етапу за узгодженням з координатором Олімпіади.

7.13. Оргкомітети регіональних базових вищих навчальних закладів з проведення II етапу Олімпіади надсилають звіт та анкети студентів-переможців II етапу координатору Олімпіади (Вінницький національний технічний університет).

8. ТРЕТІЙ ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ

8.1. III етап Олімпіади проводиться у двох групах, за різними наборами задач. Конкретний термін проведення III етапу визначається графіком проведення півфіналів Першості світу.

8.2. До участі у першій групі III етапу Олімпіади допускаються українські команди, які вибороли право участі у півфіналі Першості світу.

8.3. Участь у першій групі III етапу Олімпіади, за узгодженням з оргкомітетом першості світу АСМ-ІСРС, може взяти будь-яка команда з країн південно-східної Європи, яка за результатами національної олімпіади з програмування отримала право участі у півфіналі Першості світу в межах квоти, встановленої для даної країни.

8.4. Участь у другій групі III етапу Олімпіади беруть команди, які вибороли право участі у III етапі Олімпіади, але не пройшли до півфіналу Першості світу. Порядок визначення квот для III етапу є загальним для першої і другої груп, тобто, якщо ВНЗ вичерпав квоту участі в III етапі у першій групі, він не може бути представленим у другій групі III етапу. Кількісний склад учасників другої групи III етапу оголошується до початку змагань II етапу.

8.5. Базовий склад оргкомітетів III етапу Олімпіади, журі, мандатної та апеляційної комісії затверджується наказами ректорів відповідних базових ВНЗ III етапу. Під час змагань, базовий склад оргкомітету, журі, мандатної та апеляційної комісії III етапу Олімпіади доповнюється новими членами з числа тренерів команд, які прибудуть на змагання.

8.6. Для отримання запрошення на участь у III етапі Олімпіади, тренер кожної команди, яка отримала право участі у відповідній лізі, повинен надсилати до журі III етапу одну задачу. Невиконання цієї умови може бути причиною відмови в реєстрації команди.

8.7. Базові ВНЗ першої та другої групи надсилають до ВНЗ, команди яких отримали право участі у відповідних змаганнях по результатах II етапу та своєчасно надіслали до журі III етапу завдання, листи-запрошення з інформацією про умови проведення Олімпіади. Базові ВНЗ III етапу здійснюють контроль за реєстрацією команд на сайті півфіналу Першості світу.

- 8.8. Під час реєстрації учасники II та III етапів Олімпіади, крім надісланої оргкомітетом до базового вищого навчального закладу анкети, повинні мати при собі студентський квиток та паспорт.
- 8.9. Українські команди, що змагаються у півфіналі Першості світу в Румунії, автоматично отримують статус учасників першої групи III етапу Олімпіади.
- 8.10. У III етапі Олімпіади кожному регіону виділяється відповідна квота.
- 8.11. Максимальна кількість команд-учасниць III етапу від одного університету – три команди.
- 8.12. При реєстрації команди для участі у III етапі до її складу не може бути внесено більш ніж одну заміну, відповідно до 4.4.9. даного Положення.
- 8.13. Кожен з базових вищих навчальних закладів з проведення II та III етапів Олімпіади, літньої та зимової шкіл з програмування у випадку, якщо жодна з його команд не пройшла до III етапу, отримує (за бажанням) місце у другій групі для однієї команди, що показала кращий результат у II етапі Олімпіади.
- 8.14. Будь який ВНЗ за власні кошти може направити команду, яка отримала право участі у першій групі III етапу Олімпіади, для участі у змаганнях у Румунії за згодою румунського директора півфіналу Першості світу.
- 8.15. Оргкомітет з проведення III етапу надсилає звітно-аналітичні матеріали щодо проведення Олімпіади на адресу Інституту інноваційних технологій і змісту освіти.
- 8.16. Якщо звіт подається невчасно або не відповідає вимогам цих Правил, результати проведення відповідної Олімпіади Всеукраїнським оргкомітетом не розглядаються.

9. ПОРЯДОК НАГОРОДЖЕННЯ УЧАСНИКІВ ТА ОРГАНІЗАТОРІВ ОЛІМПІАДИ

- 9.1. Переможцями відповідного етапу Олімпіади є студенти, нагороджені дипломами I ступеня – перше місце, II ступеня – друге місце та III ступеня – третє місце.
- 9.2. Переможців Олімпіади визначають в командній першості. Якщо оргкомітет вирішує проводити відповідну Олімпіаду в два тури (командний, додатковий), переможців Олімпіади визначають і в додатковому турі.
- 9.3. Переможці I-III етапів визначаються оргкомітетом відповідних базових ВНЗ.
- 9.4. Переможці першого етапу нагороджуються дипломами базового ВНЗ I етапу, як переможці відповідної області. Крім того, дипломами базового ВНЗ I етапу відзначаються переможці та призери по кожному окремому ВНЗ, команди яких взяли участь у змаганнях.
- 9.5. Для переможців II і III етапу Олімпіади встановлюють одне перше, два других та три третіх місця. Додатково, за загальними показниками змагань першої та другої групи III етапу, нагороджуються по три кращих команди серед таких груп ВНЗ: педагогічні, економічні та природничі. Наприклад, якщо до першої групи вийшли два економічні ВНЗ, то вони отримують дипломи за перше і друге місця, а кращий економічний ВНЗ другої групи отримує диплом за третє місце в Олімпіаді серед ВНЗ економічного профілю.

9.6. Переможці I етапу Олімпіади по кожному ВНЗ можуть заохочуватися дипломами, цінними подарунками, грошовими преміями, туристичними путівками тощо та можуть звільнитися від складання іспиту чи заліку з програмування.

9.7. Переможці II та III етапів Олімпіади затверджуються наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та нагороджуються дипломами. Диплом є основним документом, що підтверджує перемогу студента в Олімпіаді. У випадку втрати диплом не поновлюється і дублікат не видається.

9.8. Переможці II та III етапів Олімпіади з програмування можуть мати право на:

- участь у всесвітній та національних міжнародних студентських олімпіадах з програмування;
- звільнення від складання заліків, іспитів з відповідної навчальної дисципліни, спеціальності;
- переваги при направленні на навчання у провідні вищі навчальні заклади України;
- переваги при зарахуванні до магістратури для навчання за державним замовленням;
- отримання рекомендації на вступ до аспірантури, ординатури (для студентів-переможців Олімпіади зі спеціальності, нагороджених дипломами I ступеня);
- надання надбавки до стипендії;
- переведення на безкоштовну форму навчання або часткове зменшення відповідної плати за навчання;
- відповідний запис у додатку до диплому.

9.9. Переможці III етапу Олімпіади можуть звільнитися від складання заліків, іспитів навчальних дисциплін відповідного напрямку.

9.10. Підсумки проведення Всеукраїнської студентської олімпіади з програмування затверджуються наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

9.11. Організатори Олімпіади відзначаються Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, міністерствами та іншими органами виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади.

10. ФІНАНСУВАННЯ ОЛІМПІАДИ

10.1. Витрати на проведення I і II етапу Олімпіади, а також витрати на відрядження студентів для участі у II та III етапах змагань здійснюються ВНЗ, в яких вони навчаються.

10.2. Матеріально-технічне забезпечення та проведення III етапу як півфіналу Першості світу в Україні та участь українських команд у півфіналі Першості світу в Румунії здійснюється Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та відповідними базовими ВНЗ.

10.3. За працівниками установ, вищих навчальних закладів, які залучаються до проведення Олімпіади, зберігаються норми відшкодування витрат на службові відрядження, що встановлюються чинним законодавством.

10.4. Участь педагогічних, науково-педагогічних працівників в організації змагань олімпіади, розробці завдань та їх перевірки може оплачуватися базовим

ВНЗ з власних коштів як додаткове навчальне навантаження за такими нормативами:

- підготовка одного завдання для учасників Олімпіади (не більше 15 завдань): I етап – до 8 годин; II етап – до 10 годин; III етап – до 12 годин;
- перевірка одного завдання кожного учасника на I-III етапах – 5 годин кожному викладачеві (не більше десяти викладачів);
- робота директора (координатора) III етапу Олімпіади – до 50 годин, відповідальних секретарів та секретарів II етапу Олімпіади базових вищих навчальних закладів – до 40 годин; відповідальних секретарів та секретарів I етапу Олімпіади базових вищих навчальних закладів – до 30 годин;
- робота членів оргкомітетів I етапу – до 20 годин (не більше двох членів Оргкомітету в кожному базовому ВНЗ); II етапу – до 30 годин (не більше трьох членів Оргкомітету в кожному базовому ВНЗ); III етапу Олімпіади – до 40 годин (не більше чотирьох членів Оргкомітету в кожному базовому ВНЗ).

10.5. Навантаження педагогічних, науково-педагогічних працівників у олімпіаді може бути віднесене до наукової роботи, як розробка та виконання ініціативного проекту.